

رشته‌های دندانپزشکی از شاخه‌های دندانپزشکی (دندانپزشکی) است که در آن یک کاردان (تکنسین) پروتزهای دندان به‌عنوان عضوی مؤثر در تیم درمان دندانپزشکی، عهده‌دار ساخت و ترمیم انواع پروتز که شامل انواع پروتزهای متحرک کامل و پارسیل، پروتزهای ثابت و روکش‌ها، ایمپلانتها و اجزاء کاشتتی (implants) ، پروتزهای فک و صورت و پلاک‌ها و پروتزهای مربوط به ارتودنسی می‌شود، می‌باشد. تکنسین پروتز هرگز بطور مستقیم کاری را بر روی بیمار انجام نمی‌دهد و معمولاً تحت نظر دندانپزشک در امر درمان کمک می‌کند.

هدف

هدف این رشته تربیت متخصصان مورد نیاز لابراتوارهای دندانپزشکی مراکز آموزشی، درمانی دولتی و خصوصی است. افرادی که با ساختن عضو مصنوعی برای کار ثابت مانند دندان مصنوعی (دندانپزشک، قالب دندان را تهیه می‌کند و متخصص پروتزهای دندان براساس قالب، دندان را می‌سازد) و عضو مصنوعی برای کار متحرک مانند پلاک‌های ارتودنسی در لابراتوارهای دندانسازی و کلینیک‌های دندانپزشکی حضوری فعال دارند.

توانایی‌های لازم

تکنسین پروتزهای دندان کاری حساس و دقیق است و نیاز به دستانی توانمند و ماهر دارد. در این رشته دروس فیزیک، شیمی و زیست‌شناسی دارای اهمیت است و در نهایت داوطلبان باید توجه داشته باشند که هدف این رشته تربیت تکنسین متخصص و کارآمد است.

رسالت رشته

الف) پاسخ به نیازهای روزافزون علم دندانپزشکی

ب) شناسایی و آموزش پیشرفتهای صورت گرفته در زمینه‌های علمی و فنی دندانپزشکی و بکارگیری آنها در ساخت و طراحی پروتزهای دندان

ج) ارائه خدمت درمانی مناسب، عاری از بیماری‌زایی و صدمه‌زدگی و تأمین کننده سلامتی، بهداشت، کارایی و بهبود عمل جویدن غذا و تضمین کننده ارتقاء سطح سلامت افراد نهایتاً جامعه

چشم انداز رشته

با آموزش دقیق و درست و بکارگیری صحیح ابزار آلات و فناوری روز و درک صحیح موقعیت فعلی رشته، دورنمای ایده‌آل رشته این است که تا ۵ تا ۱۰ سال آینده با استانداردهای جهانی مطابقت نماید.

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان

یک دانش‌آموخته رشته تکنسین پروتزهای دندانی می‌تواند از طریق دستورالعمل ارسالی توسط دندانپزشک و قالبهایی که از دهان و دندانهای وی اخذ نموده است مبادرت به ساخت ابزارآلات مصنوعی زیر نماید:

الف) پروتزهای مصنوعی بشکل دست دندان برای بیمارانی که تمامی دندانهای خود

ب) پروتزهای مصنوعی ثابت و یا متحرک برای بیمارانی که یک یا چند دندان خود را از دست داده‌اند.

ج) روکشهای مصنوعی بشکل سرپوش برای بازسازی شکل و کانتور دندان از دست رفته

د) انواع پوسته‌ها و Veneers چینی و کامپوزیتی برای جبران نارسایی‌های زیبایی و Function بیمار

ه) انواع پلاکهای ارتدنسی که از آنها برای درمان و یا حفاظت دندانهای بیمار استفاده می‌شود.

و) انواع پروتزهای فک و صورت که جایگزین اجزاء از دست رفته فک و صورت بیمار می‌شود.

در راستای ارائه خدمات فوق یک تکنسین بایستی با مواد مختلفی که می‌توان از آنها در ساخت پروتزهای دندانی کمک گرفت، آشنایی کامل داشته باشد. این مواد اکثراً شامل موارد زیر می‌شود:

انواع موم‌ها، مواد پلاستیکی و پلیمرها، آلیاژهای دندانپزشکی اعم از قیمتی و غیرقیمتی، فلزات و فولاد انواع چینی‌های دندانپزشکی و کامپوزیتی.

علاوه بر این بایستی اطلاعات کافی از نقش ابزارآلات مکانیکی، انواع چرخها، وسایل تراش و پرداخت داشته باشد. تا بتواند از طریق بکارگیری صحیح آنها و موادی که از آنها نام برده شد زیبایی و کارایی به بیمار برگردانده و بدین وسیله باعث بالا رفتن راحتی، بهداشت و سلامتی وی گردد.

موقعیت شغلی در ایران

با توجه به توانمندی‌هایی که دانشجوی این رشته در طی تحصیل کسب می‌کند، براحتی می‌تواند جذب بازار کار شده و شغل مناسبی به دست بیاورد. فارغ‌التحصیلان این رشته می‌توانند هم به صورت مستقل اقدام به تأسیس لابراتور کنند و هم در کلینیک‌های دندانپزشکی فعالیت نمایند زیرا هر دندانپزشک عمومی یا ارتودنسیست برای ساخت دندان مصنوعی یا قالب‌های ارتودنسی باید با یک تکنسین پروتزهای دندان فعالیت کند.

مدت تحصیل

طول دوره کاردانی پروتزهای دندان و نظام آموزشی آن مطابق آئین نامه آموزشی دوره کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، و کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی است.

تعداد واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی این دوره ۶۸ واحد است به شرح زیر است:

دروس پایه عمومی ۱۳ واحد

دروس علوم پایه ۶ واحد

دروس اختصاصی ۴۱ واحد

کارآموزی در عرصه ۸ واحد

درس‌های این رشته در طول تحصیل:

بیوشیمی نظری، آناتومی دندان نظری و عملی، آسیب‌شناسی، میکروبی‌شناسی نظری و عملی، بافت‌شناسی نظری و عملی، آناتومی عمومی نظری و عملی، بهداشت خانواده، فیزیک، پروتز کامل نظری و عملی، پروتز پارسیل، ارتودنسی نظری و عملی، استاتیک نظری و عملی، اوکلوزن نظری و عملی، لابراتوار اختصاصی، پروتزهای اطفال و ارتودنسی نظری و عملی، مواد دندان نظری و عملی.

شرایط و نحوه پذیرش دانشجوی

بصورت متمرکز از طریق شرکت در آزمون سراسری خواهد بود.

ادامه ی تحصیل در ایران

از سال ۱۳۸۸ رشته ی پروتز دندان کارشناسی شد و به دلیل پایین بودن ظرفیت پذیرش این رشته در دانشگاه های ایران، فعلا ادامه ی تحصیل در همین رشته (البته در ایران) امکان پذیر نیست. اما دانشجویان فارغ التحصیل از این رشته می توانند برای کارشناسی ارشد، در رشته های دیگر شرکت کنند. همچنین با رعایت اصولی قادر به شرکت در آزمون دکترای پزشکی می باشند. (که در صورت قبولی واحد های مشترک تطبیق داده می شود).

ادامه ی تحصیل در خارج از ایران

رشته پروتز دندان یکی از تاپ ترین و پردرآمد ترین رشته ی تحصیلی در کشور هایی مثل ترکیه و قزاقستان و کشورهای اروپایی می باشد. هزینه ی تحصیل این رشته در دانشگاه های کشور های اروپایی حتی از رشته ی دندان پزشکی نیز بیشتر است و جزء رشته های لوکس محسوب می شود. منتها در ایران به دلیل نوپا بودن کمی ناشناخته و مظلوم واقع شده است. به طور مثال امکان ادامه تحصیل در رشته ی دکترای مواد دندانی که یکی از گرایش های این رشته است، در ترکیه وجود دارد.